

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Övernaturliga väsen.

Årshögtider.

Yrken och arbete

m.m.

3+57s.

Skriv endast på denna sida!

Meddel.
Telander Nilsson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
5672

Landsk. Skåne
Hd. V. Göinge
Sn. Röke
By etc.

1

H.

Br.

L.

Djup

Diam.

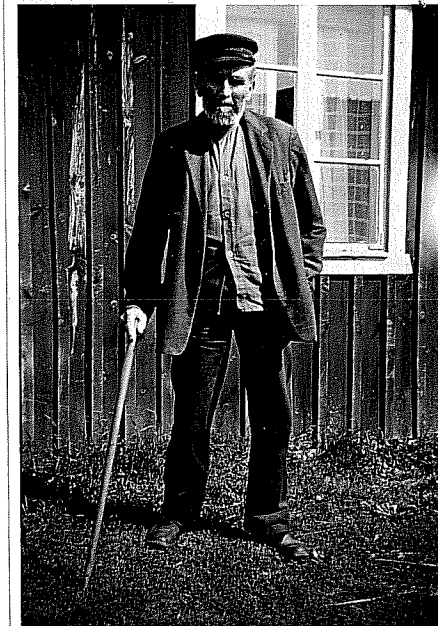
Ägare

(Adr.)

Fotogr. av Lage Nilsson
Tekn.

År 1938

Negativ

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Meddelaren. Personalia. Han byggesitt hem m.m. 1-8
 Meddel:s far född i Röke sn. Modern född i Västra
 Torup försam. Meddel. har tjänat i Gälla i Ör-
 Melljunga, Englarps i Röke, Belgard i Röke. I Engl-
 arps i nio år. Köpte en eik stycke jord ned
 i Marsstorp. Byggede o odlade där.

Meddel:s far
och mor.

Hans närmla nabo hade väl bodd där i en
 6-7 år då. Han hade köpt på det stället han ock-
 så o odlat upp. Där var skogs-mark. Fur o
 björk, men skogen var ju liten, så där
 var inte någon vidare skog igen. Jag fick
 köpa till att bygga med.

Meddel. köper
ett torp.

Här var 19 tunnland. Inte en bit
 var odlad. Ganska nära byn, inte över en km

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år ~57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

2
var det till byn. 850 kr kostade jorden. Det blev
skuld närman på auktion. 6% fick jag betala.
Skulden hade jag i Röke bank. På 600 kr hade
jag inteckning. Gifte mig samtidigt. Jag
flyttade dit på värn ö var där om sommaren
ö byggde. Köpte bräderna ö virket färdigt.
Planken till väggarna 7 kr. på 100 tum. bal-
nas länga. I bredden var de olika, ty det var
inte någon bestämd bredd. De var än 6 ö
än 8 tum breda. Man tog dem så breda
som bräden var till. Lite trä hade jag köpt
innan. På rot. Lite som jag tog till
bjälkar ö stolpar. Lite högg jag på pla-

Pris och be-
telningsför-
hållanden.Meddel. bygg-
er på torpet.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år 1857 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

3
 nen, för där var ju lite små bygg. Träden jag köpte på mol, till bjälkar o bolstare, kostade i genomsnitt 75 öre stycket. Jag lade en byggmästaren, Johannes Nilsson i Larasborg, död nu. Han skulle ha 50 kr. för han skulle öppna huset o gjorde det täckfärdigt. Ushus byggde jag inte det för då är det. Det byggde jag sedan. Johannes Nilsson hade 3 timmerkarlar till hjälp. Jag hade själv lagt grunden o murade källar o sådant. Della ardeles ensam. Sedan hade jag hjälp att mura skorstenarna. Brickugn fanns. När jag tänkte - jag tänkte med slidor - hade jag en påg att

Legfolk och
eget arbete
vid bygget.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

4

hjälpa mig. Där var en som hade ett hyvle-
 verk, som drog i kring ö "hövlade". Man
 fick flytta det med ett par hästar från en
 ställe till ett annat. Vi var 4 till att draga
 detta, när jag hade honom att hyvla, ö så la-
 de han på bitarna, som skulle hyvlas till
 stikar. Jag skulle tro att han tog en 2 kr för
 dagen. Där var ett stort svänghjul på hans
 hyvleverk. Denne bodde i Önnarp i Röke sn, ö
 det var någon snickare - vem kan jag inte
 säga - som hade gjort det. Jag lagade ma-
 len åt mig själv för denna sommar; det blev
 mest förskaffning. Pärar, sill, bröd, spicke-

Skriv endast på denna sida!

Hyvling av
takspånen.Mat och hus-
rum första
sommaren.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

5

fläsk. Jag hade en systers, som var gifta där lita vid.
 Sär hade jag lik som lide hem, då när jag
 byggde. Men jag hade maten för mig själv.
 Jag låg hos systern som nätterna. Snicker.
 Men bodde där till invid, så han hade hus-
 håll hemma. Samma sak med den som hjäl-
 te honom. Sär var en som bodde där inte så
 långt från, som kom dit med en par kran-
 sar. Så satte vi upp den. Och så satte mi-
 kranen oppe på ryggingen o jag var oppe
 o bjöd den på brännvin o så hurrade
 (d.v.s. ropade hurra) de för var snaps.

Det var ju frunt. i. mme, som var där med

Skriv endast på denna sida!

Kransar och
resgillet.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gärdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

6

Kransar, ö jag tror inte de mopsade.

Jag fick inte huset riktigt färdigt då om efterhärden. Där var sluga, kök, försluga, tillsluga ö spis kammare. Sedan var där två kamrar lin, inom slugan. Sen fick jag inte färdiga för än året därpå.

På höden flyttade Bengta, född i Karastorp 1861, till mig d. 1 nov. Hon hade slutat sin plats då. Sedan hade vi bröllopp den 28 dec.

Vi hade en ko, som jag hade köpt på efterhörden. Vi hade ett litet skjut, där det var mural till stenväggar ö sedan ett tak

Fästmon flyttar in i hemmet.

Kon och hennes plats.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

7
 över. I detta skjal bod hon om den första vintern. Fodert ha-
 de vi i dedde båda kamrarna, som inte var inredda. Hon
 hade kuller på sommaren & mjölkade under vintern.

Sen vi hade varit gifta i ett par år, fingo Bengta
 & jag vårt första barn.

Detta var 1888, som jag tog emot jorden. Se-
 dan odlade jag opp, så jag hade sju tunnland
 jord, när jag lämnade stället till min son 1924.

Meddel. odlade opp genom att flåhacka.
 Han grävde även diken & täckte dem. Lade ner en
 40-litren långa åsar av trä i botten på dikenna,
 sedan han grävde dem. Lade ris av gran, furu &c.
 enl på åsarna & täckte med jord.

Meddel. odlar
och utvidgar
torpet.

Flåhackning,
dikesgräv-
ning.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne
 Härad: Västra Göinge
 Socken: Röke
 Uppteckningsår: 1938

Upptecknat av: Lage Nilsson
 Adress: Gårdby
 Berättat av: Telander Nilsson
 Född år - 57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

9

8

Han hade, sedan han kommit sig igång tre kor. Och han körde något lite med korna, men legde bort den mesta körningen av jorden, ty han var olnarbetare o hade bättre förtjänst på att gå borta o arbeta o laga andra att göra till jorden.

De första åren sedan han hade flyttat hit till stället: Klarastorp, gick han även om vintarna borta hos bröderna o bröskade med plejel. Daglöner var för detta 50 öre och mer.

Leger huvud-
 sakligen bort
 tillkörningen
 av jorden.

Arbetar
 själv som
 daglönare.

ACC. N.R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

Fjärde hjulet.

1-2

Jag har hört sagt att det skulle ha varit här uppe i
Tillsjö socken, som hjulet ramlade av för
prästen ö han tvingade djävulen att bära upp
axeln till vagnen.

Prästen skulle till en gubbe där till Rommenas.
Det är en bäck där intill den gården. Den där gubben
var sjuk, ö gubben hade mycket med djävulen
att göra.

När då prästen skulle fara dit, så ämnade
djävulen församma honom, så han inte
skulle komma fram i tid. När prästen hörde, så
ramlade det ena hjulet av vagnen. Prästen
sade till drängen att han skulle hoppa av ö

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
 Härad: Västra Göinge Adress: Gärdby
 Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
 Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11

2

kasla upp hjulet i vagnen. "Men skynda dig sedan fort att hoppa på igen," sade han till drängen.

Och sedan så tvingade prästen djävulen att hålla i axeln ö springa bedvid, till de lyde fram.

När de kommo till bäcken tvingade prästen djävulen ner i bäcken, ö där skall han stå till domedag.

När det är klart vallen, säger de, kanna de se honom stå nere i bäcken, bunden med en kedja.

Pintopafun har meddel. läst om.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12

Jätten Finn.

Skulle ha antingen sol ö måne eller mannens
hjärta!

Typt, typt, liten-min,

i morgon kommer Finn.

ö då skall du antingen ha

sol ö måne eller också skall du ha
mannens hjärta

eller:

Typt, typt, liten-min,

i morgon kommer far din, jätten Finn.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13

Skogsruvan jagas av ryttare.

Det var en som kom ö körd. Skogsruvan kom ö
sprang över vägen. Hon hade långt hår som
hängde. Tätt efteråt kom det en ryttare. Han
frågade den som körd om han hade sett var
skogsruvan sprang åt. Denne viste honom
vägen. Snart hörde han att det small ett
skott. Och om en stund kom ryttaren tillba-
ka ö hade hängt henne på hästen. Då skulle
han ju tacka den som hade vist honom vägen.
Men han sade till honom att när han tackade
skulle han bara räkna honom ett finger. Och
det gjorde han då. Men då han tog tillbaka fing-
ret, så var det svart. Och det var det alltid sen

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14

Bäckamannen liknar mannen i gården.

När slätterkarlarna kommo upp på morgonen, så steg de upp ö såg ut - för de voro ju "giriga" ö var oppe tidigt. Då sågo de en karl, som stod på backtrappen till huset mot norra sidan. De trodde ju att det var "gubben" (d.v.s. bonden på stället), men då de kommo in i stugan, de hade nämligen legat i andra rum, ö när de kommo in i stugan, då låg "gubben" där ö sov. De förstodo då att det var bäckamannen som de so.

Sålla hände i Kristens ens görd i Englarf. I denna gård har bäckamannen hämtat sig väldigt mycket.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Uppptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Upppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15

Bäckamannen med den "långa lipan"

Sen så har jag hört talas om en annan historia om bäckamannen. För förr så brände de ju i gårdarna o då var där en piga i bygghuset. o då kom bäckamannen som en häst o lade huvudet på nederdörran. för den övre huvuddörran var öppen o den nedre var stängd. "Har du sett så lång lipa". Hon tog en äsa med het vatten o kaskade på honom o frågade om han hade emall så varm sypa. Då försvann han.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gärdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57 i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

16

Bäckamannen inviteras på en sup.

"Kristenssons far, Bengt Kjerstensson, hade varit ute ö kom hem. Då han då kom hem till gården, så var där en "ri-dare". Bengt tänkte att han skulle bjuda honom in, så fick han se vem det var, för han kände honom inte.

"Kom in, så skall jag bjuda på en sup", sade han.

Men bäckamannen bara red rakt ut i dammen, ö han bara grivade när han red.

ACC. N:R. 5672

Landskap: Skåne Upptecknat av: Lage Nilsson
Härad: Västra Göinge Adress: Gårdby
Socken: Röke Berättat av: Telander Nilsson
Uppteckningsår: 1938 Född år -57_i Röke sn

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

17

Brunngubben.

Man har ju talat om brunngubben o brukade skräm-
ma gluffarna med brunngubben, annars har jag
inte hört något om det (se. gubbe i brunnen).

Man skulle skrämna dem, så de
skulle inte gå till brunnen.